

**Skaidrumo registro veiklos
metinė ataskaita
2023 m.**

Skaidrumo registro Valdančiosios tarybos

pateikta

Europos Parlamentui, Europos Sąjungos Tarybai ir Europos Komisijai

Pagal Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl privalomo Skaidrumo registro 13 straipsnio 3 dalį, Skaidrumo registro veiklos metinė ataskaita teikiama pasirašančiosioms institucijoms.

Šioje ataskaitoje pateikiama faktinė informacija apie Skaidrumo registrą, jo turinį ir su juo susijusius pokyčius 2023 m. Taip pat pateikiama informacija apie sąlygų taikymo ir papildomas skaidrumo užtikrinimo priemones, kurios tais pačiais metais galioja pasirašančiosiose institucijose.

Turinys

I. Santrauka	3
II. Įvadas.....	3
III. Valdymas	3
IV. Sąlygų taikymo ir papildomos skaidrumo užtikrinimo priemonės.....	4
V. Sekretoriato veikla	9
1. Duomenų kokybės stebėseną	9
2. Pagalbos tarnybos paslaugos.....	10
3. Tyrimai	10
4. 2023 m. Valdančiosios tarybos posėdis	12
5. Gairės ir informuotumo didinimas.....	12
6. Techniniai pokyčiai.....	13
7. Europos Audito Rūmų atliktas Skaidrumo registro auditas	13
VI. Statistika.....	13
1. Skaidrumo registro plėtra.....	13
2. Interesų grupės, kurioms atstovaujama	15
3. Geografiniai duomenys	16
4. Skaidrumo registro duomenų peržiūros.....	16
VII. Išvados.....	17

I. Santrauka

2023 m. Skaidrumo registras buvo intensyviai tikrinamas ir labai aktyviai veikė. Registro kaip informacinės priemonės ir žinyno naudojimas atstovavimo interesų grupėms veiklos ES lygmeniu srityje toliau didėjo, kaip matyti iš augančio registracijos paraiškų skaičiaus ir pareiškėjų bei įregistruotųjų subjektų tiesioginių prašymų dėl pagalbos tarnybos paramos skaičiaus, taip pat plačiosios visuomenės prašymų pateikti informaciją skaičiaus. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Europos regionų komitetas patvirtino savo savanoriško dalyvavimo Skaidrumo registro sistemoje priemones. Svarbu pažymėti, kad Europos Audito Rūmai atliko sudėtingą registro auditą, o Europos ombudsmenė – su juo susijusį tyrimą.

2023 m. registro sekretoriatas padidino tikslinės įregistruotųjų subjektų stebėsenos apimtį iki trečdaliu viso įregistruotųjų subjektų. Be to, 2023 m. labai domėtasi skundų teikimo priemonės naudojimu, o tai rodo, kad duomenų bazės turinys nuolat tikrinamas. Sekretoriatas savo iniciatyva pradėjo keletą naujų tyrimų ir tęsė darbą, susijusį su ankstesniais metais pradėtais tyrimais.

Ši veikla išsamiau aprašyta ataskaitoje.

II. Įvadas

Skaidrumo registras yra pagrindinis atstovavimo interesų grupėms ES lygmeniu žinynas. Tai duomenų bazė, sukurta siekiant teikti visuomenei naujausią informaciją apie atstovavimo interesų grupėms veiklą, kuria siekiama daryti įtaką ES institucijų teisėkūros ir politikos įgyvendinimo procesams. Ji padeda stebėti, kokioms interesų grupėms atstovaujama institucijose, kas ir kieno vardu joms atstovauja, į kokių teisėkūros dokumentus sutelkiamas dėmesys ir kokie ištekliai skiriami susijusiai veiklai. Ši ES priemonė labai padeda skatinti skaidrų ir etišką atstovavimą interesų grupėms bei didinti suinteresuotųjų subjektų ir pilietinės visuomenės dalyvavimo ES demokratiniame sprendimų priėmimo procese atvirumą bei matomumą.

Europos Parlamentas, Europos Sąjungos Taryba ir Europos Komisija Skaidrumo registrą tvarko kartu, remdamiesi 2021 m. priimtu Tarpinstituciniu susitarimu (TIS)¹.

Pagal TIS 13 straipsnį, šioje ataskaitoje pateikiama faktinė informacija apie Skaidrumo registrą, jo turinį ir visus pakeitimus, padarytus ataskaitiniu laikotarpiu. Joje taip pat apžvelgiamos pasirašančiosiose institucijose galiojančios sąlygų taikymo ir papildomos skaidrumo užtikrinimo priemonės.

III. Valdymas

Skaidrumo registrą sudaro dviejų lygmenų valdymo struktūra: Valdančioji taryba, kuri vykdo bendrą registro priežiūrą ir jam vadovauja, ir sekretoriatas, atsakingas už kasdienį registro valdymą.

¹ 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro, OL L 207, 2021 6 11, p. 1.

Valdančioji taryba užtikrina bendrą TIS įgyvendinimą. Taigi ji atsakinga už su Skaidrumo registru susijusių metinių poreikių ir prioritetų nustatymą, jo veiklos metinės ataskaitos tvirtinimą ir bendrų nurodymų teikimą sekretariatui. Jai taip pat pavesta nagrinėti visus prašymus peržiūrėti sekretoriato taikytas priemones ir, atlikus tyrimą, dėl jų priimti sprendimus.

Valdančiąją tarybą sudaro Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos generaliniai sekretoriai. Generaliniai sekretoriai susitinka bent kartą per metus ir kasmet paeiliui jai pirmininkauja. 2023 m. Valdančiajai tarybai pirmininkavo Tarybos generalinis sekretorius.

Sekretoriatas interesų grupių atstovams teikia su registracijos procesu susijusias gaires, stebi ir tikrina, ar paraiškos atitinka reikalavimus, ir atlieka įregistruotųjų subjektų teikiamos informacijos kokybės patikras. Jis nagrinėja skundus dėl įtarimų, kad įregistruotasis subjektas pažeidęs elgesio kodekso reikalavimus, ir gali imtis priemonių, jei nustato, kad kodekso nebuvo tinkamai laikomasi. Sekretoriatas taip pat rengia metinę ataskaitą ir didina informuotumą apie Skaidrumo registrą (žr. V skirsnį).

Sekretoriatą sudaro trijų pasirašiusiųjų institucijų darbuotojai. 2023 m. buvo 11 visą darbo dieną dirbančių darbuotojų. Sekretariatui Valdančiojoje taryboje ir visuomenėje atstovauja koordinatorius, kuris prižiūri kasdienę veiklą. 2023 m. sekretoriato koordinatoriumi buvo paskirtas Komisijos generalinio sekretoriato už skaidrumą atsakingo skyriaus vadovas.

Išsamią informaciją apie Skaidrumo registro valdymą galima rasti jo [svetainėje](#).

IV. Sąlygų taikymo ir papildomos skaidrumo užtikrinimo priemonės

Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija, atskirais sprendimais patvirtina sąlygų taikymo priemones, pagal kurias registracija Skaidrumo registre yra būtina tam, kad interesų grupių atstovai galėtų vykdyti tam tikrą esminę atstovavimo interesų grupėms veiklą. Šios trys institucijos taip pat gali priimti papildomas skaidrumo užtikrinimo priemones, kurios dar labiau paskatintų registruotis ir stiprintų TIS nustatytą bendrąją sistemą.

Toliau išsamiai aprašomos sąlygų taikymo ir papildomos skaidrumo užtikrinimo priemonės, šiuo metu galiojančios kiekvienoje iš trijų institucijų.

Kitos ES institucijos, įstaigos, organai ir agentūros, taip pat valstybės narės per savo nuolatines atstovybes ES gali pranešti Valdančiajai tarybai apie savo priimtas sąlygų taikymo arba papildomas skaidrumo užtikrinimo priemones ir paprašyti jas paskelbti Skaidrumo registro svetainėje. 2023 m. tokius pranešimus pateikė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Europos regionų komitetas. Reaguojant į kelių kitų ES įstaigų užklausas, tarnybų lygmeniu taip pat vyko diskusijos su jomis.

Visos valstybės narės įsipareigojo taikyti sąlygų taikymo priemonę savo pirmininkavimo Tarybai laikotarpiu ir šešis mėnesius iki jo pradžios, nustatydamos, kad jų nuolatinis atstovas ES ir nuolatinio atstovo ES pavaduotojas su interesų grupių atstovais susitiks su sąlyga, kad pastarieji yra užsiregistravę Skaidrumo registre.

Ta sąlygų taikymo priemonė taikoma susitikimams, organizuojamiems su nuolatinio atstovu ir nuolatinio atstovo pavaduotoju, kurie veikia kaip Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės arba pirmininkausiančios valstybės narės atstovai². Todėl interesų grupių atstovai negali dalyvauti tokiuose susitikimuose, jei nėra užsiregistravę. 2023 m. tai buvo taikoma Švedijai³ ir Ispanijai⁴, nes jos pirmininkavo ES Tarybai, taip pat Belgijai⁵ – pirmininkausiančiai valstybei narei.

Šiuo metu ES institucijose galiojančių [sąlygų taikymo ir kitų skaidrumo užtikrinimo priemonių](#) sąrašą taip pat galima rasti specialiaame Skaidrumo registro svetainės puslapyje.

Europos Parlamentas

2023 m. Europos Parlamentas nustatė papildomas sąlygų taikymo ir papildomas skaidrumo užtikrinimo priemones. Jos priimtos atsižvelgiant į Parlamento vidaus reformų dokumentų rinkinį, kuriuo siekiama stiprinti sąžiningumą, nepriklausomumą ir atskaitomybę. Šiomis taisyklėmis nustatomi tam tikri Parlamento santykių su registruotais interesų grupių atstovais pakeitimai ir toliau plėtojama jau taikoma sistema.

Stiprindamas savo skaidrumo politiką Parlamentas nustatė priemones, pagal kurias reikalaujama, kad interesų grupių atstovai, kuriems suteikiama pasisakymo platforma Parlamento patalpose, turi būti įsiregistravę. Remiantis 2023 m. birželio 12 d. biuro sprendimu, aktyviai dalyvauti Parlamento patalpose organizuojamuose renginiuose arba bendrai juos organizuoti galima tik iš anksto įsiregistravus Skaidrumo registre⁶. Tai reiškia, kad bet kuris interesų grupių atstovas, atliekantis kalbėtojo, moderatoriaus ar bet kokį kitą aktyvų vaidmenį arba dalyvaujantis renginyje logistiniu, praktiniu ar finansiniu lygmeniu, turi būti įtrauktas į registrą. Šios taisyklės taikomos kartu su jau nustatyta sąlygų taikymo priemone, pagal kurią reikalaujama⁷, kad kalbėtojai Parlamento komitetų klausymuose prieš atitinkamą klausymą būtų įtraukti į registrą.

Parlamentas taip pat išplėtė savo sąlygų taikymo ir skaidrumo užtikrinimo reikalavimus, susijusius su Parlamento narių jungtinių grupių ar kitų neoficialių narių grupių veikla⁸. Tik registruoti interesų grupių atstovai gali dalyvauti Parlamento patalpose organizuojamoje jungtinių grupių ar kitų neoficialių grupių veikloje, teikti joms paramą arba kartu su jomis organizuoti jų renginius. Numatomas didesnis skaidrumas, visų pirma susijęs su bet kokios gautos paramos deklaracijomis. Sugriežtintos galiojančios vykdymo užtikrinimo taisyklės.

Parlamentas taip pat nustatė naują sąlygų taikymo priemonę, pagal kurią reikalaujama, kad Parlamento nariai pasibaigus jų kadencijai, prieš pradėdami dalyvauti atstovavimo interesų grupėms veikloje kartu su plenariniuose posėdžiuose dalyvaujančiais Parlamento nariais,

² https://transparency-register.europa.eu/document/download/0c791fb8-e64d-47cc-a3b0-175913788b7c_it?filename=Transparency%20register%20-%20Member%20states%27%20political%20declaration.LT_.pdf.

³ [Öppenhetsregistret - Regeringen.se](https://oppenhetsregistret-regeringen.se).

⁴ <https://es-ue.org/en/erp/>.

⁵ <https://europeanunion.diplomatie.belgium.be/en/transparency>.

⁶ 2023 m. birželio 12 d. Europos Parlamento biuro sprendimas.

⁷ [2003 m. birželio 18 d. Europos Parlamento biuro sprendimo](#) 7 straipsnis.

⁸ [EP darbo tvarkos taisyklių](#) 35 straipsnio 5 dalis ir 35a straipsnio 5 dalis.

laikytusi šešių mėnesių veiklos pertraukos laikotarpio⁹. Šią taisyklę atspindi Europos Parlamento narių elgesio kodekso sąžiningumo ir skaidrumo nuostata¹⁰.

Kalbant apie galimybę susitikti su sprendimus priimančiais asmenimis lobistinės veiklos tikslais, prašymus dėl ilgalaikio leidimo patekti į Parlamento patalpas gali teikti tik registruoti interesų grupių atstovai¹¹. 2023 m. gruodžio 31 d. iš 12 425 Skaidrumo registre įsiregistravusių subjektų 2 030 subjektų turėjo bent vieną akredituotą atstovą, galintį patekti į Parlamento patalpas. 2023 m. gruodžio 31 d. buvo išduoti 7 904 leidimai.

Visi Parlamento nariai privalo internete skelbti informaciją apie planuojamus susitikimus su interesų grupių atstovais, kuriems taikomas tarpinstitucinis susitarimas¹². Tai bet koks susitikimas, susijęs su Parlamento veikla (pranešimu, nuomone, rezoliucija, plenarinio posėdžio diskusijomis ar skubos atvejais), kurio tikslas – daryti įtaką Europos institucijų politikos įgyvendinimo ar sprendimų priėmimo procesui asmeniškai arba nuotoliniu būdu. Šis įpareigojimas taikomas neatsižvelgiant į tai, ar Parlamento nariai asmeniškai dalyvauja susitikime, ar jų vardu dalyvauja Parlamento narių padėjėjai. 2023 m. gruodžio 31 d. Parlamento nariai buvo pranešę apie 2023 kalendoriniais metais įvykusį 20 301 susitikimą. Atsižvelgiant į Europos Parlamento narių specifiinį vaidmenį ir įgaliojimus, rekomenduojama¹³, kad jie susitiktų tik su tais interesų grupių atstovais, kurie yra užsiregistravę Skaidrumo registre.

Be to, reikalaujama, kad pranešėjai prie savo pranešimų ar nuomonių projektų pridėtų vadinamąją gautos informacijos deklaraciją, kurioje būtų išvardyti subjektai ar asmenys, iš kurių jie gavo informacijos su svarstomu dalyku susijusiais klausimais¹⁴.

ES Taryba

Kaip nustatyta Tarybos sprendime (ES) 2021/929¹⁵, registracija Skaidrumo registre yra būtina sąlyga, kad interesų grupių atstovai galėtų susitikti su Tarybos Generaliniu sekretoriumi arba generaliniais direktoriais. Ta pati taisyklė taikoma interesų grupių atstovams, jei, vykdydami savo profesines pareigas, jie nori dalyvauti Tarybos Generalinio sekretoriato rengiamuose teminiuose informaciniuose susirinkimuose (kai tinka ir pasikonsultavus su pirmininkaujancia valstybe nare) arba būti kalbėtojais Tarybos Generalinio sekretoriato organizuojamuose viešuose renginiuose. Be to, darbuotojų prašoma tikrinti interesų grupių atstovų kredencialus, siekiant užsitikrinti, kad jie yra įtraukti į Skaidrumo registrą. Jei jie į registrą neįtraukti, darbuotojai turėtų rimtai apsvarstyti, ar susitikti tinkama, ir pasitarti su savo tiesioginiu vadovu¹⁶.

Kita skaidrumo didinimo ir registracijos skatinimo priemonė: interesų grupių atstovų pakvietimo dalyvauti Tarybos arba jos parengiamųjų organų posėdyje sąlyga – jie turi būti įsiregistravę Skaidrumo registre. Jų registracijos numeris turėtų būti įrašytas į preliminarą darbotvarkę. Tarybos metinėje ataskaitoje dėl 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos

⁹ 2023 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento biuro sprendimas.

¹⁰ [Europos Parlamento narių elgesio kodekso](#) 9 straipsnis.

¹¹ Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnis.

¹² [Europos Parlamento narių elgesio kodekso](#) 7 straipsnis.

¹³ [Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklės](#) (11 straipsnio 2 dalis).

¹⁴ Europos Parlamento narių elgesio kodekso 8 straipsnis.

¹⁵ OL L 207, 2021 6 11, p. 19.

¹⁶ Pranešimas personalui CP 35/21 ir pranešimas personalui CP 42/22.

Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais įgyvendinimo pateikiama atitinkama informacija apie interesų grupių atstovų dalyvavimą Tarybos arba jos parengiamųjų organų posėdžiuose¹⁷.

Europos Komisija

Komisija taiko griežtas ryšių palaikymo ir bendravimo su interesų grupių atstovais taisykles. Visų pirma pagal šią tvarką reikalaujama, kad visi Komisijos nariai, jų kabinetų nariai ir Komisijos generaliniai direktoriai susitiktų tik su Skaidrumo registre įsiregistravusiais interesų grupių atstovais. Šis įpareigojimas, įtvirtintas Europos Komisijos narių elgesio kodekse¹⁸ ir Komisijos darbo metoduose¹⁹, reiškia, kad interesų grupių atstovas turi būti įsiregistravęs dar iki tokiems susitikimams įvykstant.

Komisija, vadovaudamasi savo sprendimais 2014/838/ES, Euratomas²⁰, ir 2014/839/ES, Euratomas²¹, internete skelbia informaciją apie visus tokius susitikimus su (įsiregistravusiais) interesų grupių atstovais. 2023 m. Komisija paskelbė informaciją apie susitikimus²² su 1 980 įregistruotųjų subjektų. Šie įregistruotieji subjektai dalyvavo 2 891 susitikime su Komisijos nariais ir (arba) jų kabinetų nariais ir 718 susitikimų su Komisijos generaliniais direktoriais²³. Ši informacija ne tik skelbiama Komisijos svetainėje²⁴, bet taip pat pateikiama kaip susitikimų sąrašas atitinkamų įregistruotųjų subjektų profiliuose Skaidrumo registre. Komisija svetainėje [Data.europa.eu](https://data.europa.eu) elektroniskai skaitomu ir *Excel* formatu viešai skelbia suvestinius susitikimų su įsiregistravusiais interesų grupių atstovais duomenų rinkinius. Taip suinteresuotosioms šalims ir visuomenei suteikiama prieiga prie išsamios ir lengvai skaitomos informacijos, kad jos galėtų gauti aktualią informaciją.

Visiems administracijos nariams, kurių pareigos žemesnės nei generalinio direktoriaus lygmens pareigos, Komisijos darbuotojų etikos ir elgesio gairėse pateikiamos rekomendacijos, kaip patikrinti interesų grupių atstovų, su kuriais jie palaiko ryšius, kredencialus, siekiant užsitikrinti, kad jie yra įtraukti į Skaidrumo registrą. Jei jie į registrą neįtraukti, darbuotojams visais atvejais patariama raginti juos įsiregistruoti prieš mezgant bet kokius tolesnius ryšius.

¹⁷ Gairės dėl trečiųjų šalių, įskaitant interesų grupių atstovus, nereguliaraus dalyvavimo Tarybos arba jos parengiamųjų organų posėdžiuose, 2021 m. liepos 22 d.

¹⁸ 2018 m. sausio 31 d. Komisijos sprendimo dėl Europos Komisijos narių elgesio kodekso (C(2018) 700), OL C 65, 2018 2 21, p. 7, 7 straipsnis.

¹⁹ Europos Komisijos darbo metodų V punktas.

²⁰ 2014 m. lapkričio 25 d. Komisijos sprendimas 2014/838/ES, Euratomas dėl informacijos apie Komisijos generalinių direktorių ir organizacijų ar savarankiškai dirbančių asmenų susitikimus skelbimo, OL L 343, 2014 11 28, p. 19–21.

²¹ 2014 m. lapkričio 25 d. Komisijos sprendimas 2014/839/ES, Euratomas dėl informacijos apie Komisijos narių ir organizacijų ar savarankiškai dirbančių asmenų susitikimus skelbimo, OL L 343, 2014 11 28, p. 22–24.

²² Viešai skelbiama ši informacija: susitikimo data, vieta, Komisijos nario ir (arba) kabineto nario arba generalinio direktoriaus vardas ir pavardė, interesų grupės atstovo pavadinimas arba vardas ir pavardė, t. y. organizacijos pavadinimas arba savarankiškai dirbančio asmens vardas ir pavardė, ir susitikimo tema. Ji paskelbiama per 2 savaites po susitikimo.

²³ Tas pats įregistruotasis subjektas gali dalyvauti daugiau nei viename susitikime.

²⁴ Visų pirma atitinkamuose Komisijos narių ir Komisijos generalinių direktorių svetainių specialiuose skaidrumo tinklalapiuose.

Komisija, laikydama atitinkamą savo taisyklių²⁵, į Komisijos ekspertų grupes skiria tik įsiregistravusius interesų grupių atstovus. Šis išankstinės registracijos reikalavimas taikomas ir B²⁶, ir ²⁷C tipo nariams. Jei šių narių registracijos Skaidrumo registre galiojimas sustabdomas arba jie iš jo pašalinami, Komisija sustabdo jų dalyvavimą ekspertų grupėje (-ėse), kurios (-ių) nariai jie yra, iki tol, kol jų registracija Skaidrumo registre vėl atkuriamas.

Siekdama dar labiau didinti skaidrumą ir skatinti registravimąsi, Komisija automatiškai praneša įregistruotiesiems subjektams, kurie nurodė, kad turi interesų, susijusių su konkrečiomis politikos sritimis, apie skelbiamas atitinkamų sričių viešas konsultacijas arba veiksmų gaires. Įregistruotųjų subjektų atsakymai taip pat tvarkomi atskirai nuo neregistruotų respondentų²⁸. Su šiais atsakymais galima susipažinti per atitinkamų įregistruotųjų subjektų profilius Skaidrumo registre.

Priemonės, kurių ėmėsi kitos ES institucijos ir įstaigos

2023 m. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Europos regionų komitetas patvirtino vidaus skaidrumo priemones, susietas su Skaidrumo registru. Po TIS pasirašiusių institucijų jos yra pirmosios ES įstaigos, kurios imasi tokių priemonių pagal TIS 11 straipsnį.

Atitinkamai 2023 m. kovo 21 d. ir liepos 4 d. abu komitetai pranešė Valdančiajai tarybai apie savo teisiškai privalomus sprendimus, kuriais jie nustatė šias papildomas skaidrumo priemones, apibrėžtas TIS:

- rekomendaciją pareigas einantiems jų nariams, apibrėžtiems dėl atitinkamuose jų sprendimuose, susitikti tik su įsiregistravusiais interesų grupių atstovais;
- privalomą informacijos apie pareigas einančių narių ir interesų grupių atstovų susitikimus skelbimą atitinkamoje jų svetainėje;
- galimybę komiteto pranešėjams pagal panašią praktiką, kokia taikoma Europos Parlamente, nurodyti iš interesų grupių atstovų rengiant savo nuomonės gautos informacijos įtaką.

Valdančioji taryba nusprendė, kad šios priemonės atitinka TIS siekiamus tikslus. Taigi jie buvo paskelbti Skaidrumo registro svetainėje po to, kai įsigaliojo atitinkamai 2023 m. birželio 1 d. ir 2024 m. sausio 1 d.

²⁵ 2016 m. gegužės 30 d. Komisijos sprendimo, kuriuo nustatomos Komisijos ekspertų grupių kūrimo ir veiklos horizontaliosios taisyklės (C(2016)3301), 8 straipsnis.

²⁶ Asmenys, paskirti atstovauti bendram suinteresuotųjų subjektų interesui konkrečioje politikos srityje.

²⁷ Organizacijos plačiąja prasme, įskaitant bendroves, asociacijas, nevyriausybinės organizacijas, profesines sąjungas, universitetus, mokslinių tyrimų institutus, advokatų kontorą ir konsultavimo įmones.

²⁸ Europos Komisijos geresnio reglamentavimo gairės (SWD(2017)350), ypač jų VII skyrius „Konsultavimosi su suinteresuotaisiais subjektais gairės“.

V. Sekretoriato veikla

2023 m. Skaidrumo registro Valdančioji taryba nustatė šiuos metinius prioritetus:

- atnaujinti registro svetainę naudojant naujausias technologijas;
- užtikrinti realią pažangą duomenų kokybės srityje;
- toliau bendradarbiauti su Europos Audito Rūmais jiems atliekant Skaidrumo registro auditą;
- bendradarbiauti su kitomis institucijomis, įstaigomis ir agentūromis;
- toliau vykdyti informuotumo didinimo veiklą.

Sekretoriatas dėjo pastangas, kad įgyvendintų šiuos metinius prioritetus, be kita ko, stiprino atitikties registracijos sąlygoms patikrą, plėtė pagalbos tarnybos teikiamos pagalbos apimtį ir įdiegė keletą IT platformos patobulinimų, susijusių su jos kasdiene veikla. Apie tai plačiau parašyta toliau.

1. Duomenų kokybės stebėseną

Skaidrumo registre galima matyti interesų grupių atstovų dabar vykdomą lobistinę veiklą, susijusią su neseniai vykusiu ES institucijų politikos ciklą formavimu ar įgyvendinimu ir ES institucijų sprendimų priėmimo procesu, įskaitant konkrečią informaciją apie pagrindinius pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų arba tikslines politikos kryptis. Taip galima paaiškinti, kodėl duomenys nuolat kinta ir kodėl kai kurie interesų grupių atstovai registruojasi tik ribotam laikotarpiui, o kiti lieka įregistruoti duomenų bazėje ilgiau.

Registruodamiesi interesų grupių atstovai įsipareigoja registracijos metu pateikti išsamią, naujausią ir neklaidinančią informaciją ir tik jie atsako už savo registracijos duomenų tikslumą. Todėl, įvykus kokiems nors esminiams pokyčiams, įregistruotieji subjektai raginami nedelsiant peržiūrėti ir atnaujinti pateiktą informaciją ir, norėdami likti registre, privalo bent kartą per metus atnaujinti savo registracijos duomenis.

Viena iš pagrindinių sekretoriato užduočių – priminti įregistruotiesiems subjektams apie jų pareigas ir užtikrinti kuo aukštesnę Skaidrumo registro duomenų kokybę. 2023 m. vykdydamas savo bendrąją stebėsenos veiklą sekretoriatas patikrino iš viso 7 705 subjektus²⁹, kurie pateikė registracijos paraišką arba jau buvo įtraukti į Skaidrumo registrą; palyginti su ankstesniais metais patikrų skaičius padidėjo 13 proc. Šias patikras sudarė paraiškų teikimo etape atlikti patikrinimai, tiksliniai jau užsiregistravusių subjektų kokybės patikrinimai ir visos papildomos patikros, atliktos vykdant tyrimo procedūras.

Paraiškos teikimo etapas. Nors bendras įregistruotųjų subjektų skaičius išliko stabilus³⁰, naujų įregistruotųjų subjektų kaita yra palyginti didelė, todėl registre esančios informacijos kokybė taip pat pagerėjo. Sekretoriatas įvertina visų naujų registracijos paraiškų tinkamumą ir duomenų kokybę, prieš jas patvirtindamas ir paskelbdamas registre. Tai padeda gerinti teikiamų duomenų aktualumą ir nuoseklumą. Iš 3 404 paraiškų, gautų 2023 m. (\pm 9 paraiškos per dieną; paraiškų skaičius padidėjo 14 proc., palyginti su ankstesniais metais), 2 255

²⁹ Kai kurie subjektai 2023 m. buvo patikrinti daugiau nei vieną kartą, todėl bendras patikrų skaičius buvo didesnis.

³⁰ 12 425 įregistruotieji subjektai 2022 m. gruodžio 31 d. ir 12 469 įregistruotieji subjektai 2023 m. gruodžio 31 d.

paraiškos (66 proc.) buvo priimtos ir patvirtintos po tikrinimo proceso, per kurį daugeliu atvejų atitinkamas pareiškėjas turi atnaujinti arba pataisyti informaciją.

Tikslinės patikros. Be kasdienio naujų paraiškų tikrinimo, sekretoriatas veikia ir labiau fokusuotai, visų pirma tais atvejais, kai turi pagrindo manyti, kad registruojantis reikalaujama informacija pateikta netiksli. 2023 m. sekretoriatas atliko 4 301 tikslinę kokybės patikrą. Iš jų:

- 3 572 patikrintų įregistruotųjų subjektų pateiktų duomenų kokybė buvo patenkinama (83 proc.) – arba nuo pat pradžių (2 550 patikrintų registracijų, arba 59,2 proc.), arba po to, kai sekretoriatas paragino juos atnaujinti duomenis (1 022 registracijos, arba 23,8 proc.);
- 453 subjektai buvo pašalinti iš registro dėl to, kad neatitiko reikalavimų arba neatnaujino savo registracijos duomenų (10,6 proc.) po to, kai sekretoriatas su jais susisieikė;
- 2022 m. pabaigoje 276 subjektų (6,4 proc.) patikros dar buvo nebaigtos.

2023 m. bendra registro duomenų kokybė labai pagerėjo: patikrintų įregistruotųjų subjektų, kurių pateiktų duomenų kokybė atliekant patikrą buvo patenkinama, dalis padidėjo 40 proc., o iš registro dėl neatitikties reikalavimams arba duomenų neatnaujinimo pašalintų įregistruotųjų subjektų dalis sumažėjo 22 proc., palyginti su ankstesniais metais.

Atliekant tikslinius patikrinimus ypatingas dėmesys turi būti skiriamas registracijos įrašams, kurie, kaip nustatyta arba tikėtina, nenuoseklūs ar susiję su kitomis problemomis. Vykdydamas pritaikytą registro stebėseną, sekretoriatas atliko tikslinius nekomercinių subjektų, deklaravusių, kad jų biudžetas yra 0 EUR, kokybės patikras. Sekretoriatas nuodugniai patikrino ir visus kitus neatitikimus ir labai sėkmingai sprendė problemas: 17 proc. įregistruotųjų subjektų pateikti duomenys buvo teisingi nuo pat pradžių, 54 proc. įregistruotųjų subjektų atnaujino duomenis arba pateikė patenkinamą paaiškinimą ir 28 proc. įregistruotųjų subjektų buvo pašalinti iš registro.

2. Pagalbos tarnybos paslaugos

Sekretoriatas teikia pagalbos tarnybos paslaugas, kad būtų atsakyta į bet kokio pobūdžio klausimus apie Skaidrumo registrą daugiakalbėje svetainėje, kuria gali naudotis pareiškėjai, įregistruotieji subjektai ir visuomenė. Sekretoriatas stengiasi suteikti pagalbą kuo greičiau ir paprastai atsako per 48 valandas.

2023 m. sekretoriatas atsakė į 2 567 užklausas, tarp kurių – suinteresuotųjų subjektų, tyrėjų ir asmenų prašymai suteikti informacijos apie Skaidrumo registrą, taip pat pareiškėjų ir įregistruotųjų subjektų prašymai suteikti techninę pagalbą ir gaires registracijos proceso metu arba susidūrus su techniniais sunkumais. Gautų klausimų skaičius buvo 25 proc. didesnis nei 2022 m.³¹

3. Tyrimai

Sekretoriatas ne tik stebi Skaidrumo registro duomenų kokybę, bet ir nagrinėja gaunamus skundus ir savo iniciatyva atlieka tyrimus laikydamasis TIS III priede nustatytų procedūrų. Vykdydamas šią veiklą sekretoriatas laikosi pagrindinių proporcingumo ir gero administravimo principų.

³¹ 2022 m. sekretoriatas atsakė į 2 056 užklausas ir prašymus.

Skundas – procedūra, susijusi su sekretoriatui perduotais įtarimais, kad įregistruotasis subjektas nesilaiko elgesio kodekso. Bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, norintis pateikti tokius kaltinimus dėl įregistruotojo subjekto, gali pateikti skundą sekretoriatui užpildydamas atitinkamą formą Skaidrumo registro [svetainėje](#) ir pateikdamas patvirtinamuosius įrodymus.

Tyrimas savo iniciatyva – procedūra, pagal kurią sekretoriatas nagrinėja, ar konkretus įregistruotasis subjektas turi teisę likti registre, atsižvelgiant į gautą arba nustatytą informaciją, iš kurios galima spręsti, kad įregistruotasis subjektas negali likti registre dėl to, kad nevykdo atitinkamos veiklos arba nesilaiko elgesio kodekso.

2023 m. sekretoriatas baigė nagrinėti 10 ankstesniais metais neišnagrinėtų skundų, atitinkamiems įregistruotiesiems subjektams atnaujinus savo registracijos duomenis arba pateikus kitokius patenkinamus paaiškinimus. Jis taip vykdė vieną tyrimą, kurį užbaigęs pašalino atitinkamą įregistruotąjį subjektą iš registro.

Tais pačiais metais sekretoriatas gavo 35 naujus skundus. 22 iš šių skundų buvo pripažinti nepriimtinais, nes jie nebuvo susiję su Skaidrumo registro taikymo sričiai priklausančiais klausimais (pvz., asmeniniai skundai arba vartotojų skundai) arba neatitiko priimtumo kriterijų, nustatytų TIS III priede. Iš 13 priimtinių skundų 10 buvo baigti nagrinėti 2023 m. ir jų rezultatai teigiami – atitinkami įregistruotieji subjektai visapusiškai bendradarbiavo. Metų pabaigoje dar buvo atliekami tyrimai dėl likusių 3 skundų. Daugiau kaip pusė priimtinių skundų buvo susiję su įtariamais, kad atitinkami įregistruotieji subjektai nesilaiko elgesio kodekso f punkto, būtent dėl registruojantis pateiktos informacijos tikslumo ir išsamumo. Kartais kartu pateikti įtarimai, kad nesilaikoma kitų kodekso punktų. Jeigu atvejai buvo susiję tik su kodekso f punktu, įregistruotiesiems subjektams per 20 darbo dienų atnaujinus informaciją klausimas būdavo išspręstas ir skundas būdavo baigtas nagrinėti per du mėnesius.

Kiti atvejai yra susiję su įtariamais dėl kodekso b punkto, pagal kurį įregistruotieji subjektai turi nurodyti atstovaujamus klientus arba narius, arba dėl j punkto dėl kliento ir tarpininko santykių nesilaikymo. Kalbant apie visuomenės lūkesčius, akivaizdu, kad esama susirūpinimo dėl bet kurios organizacijos ginamų tikrųjų interesų, kurie turi būti aiškiai ir nuosekliai deklaruojami registruojantis: šiuo tikslu, kiek tai susiję su kliento ir tarpininko santykiais, abi tokių santykių šalys turi būti įtrauktos į registrą ir turi būti užtikrinama jų deklaruotų interesų atitiktis.

Vykdydamas tyrimą sekretoriatas visada siekia užtikrinti konstruktyvų dialogą su atitinkamu įregistruotuoju subjektu (-ais), kad būtų galima, kiek įmanoma, išsiaiškinti ir išspręsti iškilusius klausimus prieš imant taikyti būtinas priemones. 2023 m. sekretoriatas nemanė, kad kuriam nors įregistruotajam subjektui būtina taikyti TIS III priedo 8 punkte numatytas priemones.

2023 m. sekretoriatas savo iniciatyva pradėjo 2 įregistruotųjų subjektų atvejų tyrimus ir metų pabaigoje 1 iš jų dar nebuvo baigtas nagrinėti. Sekretoriatas užbaigė 7 praėjusiais metais pradėtus tyrimus, įskaitant 4 likusius tyrimus dėl registruotų interesų grupių atstovų, kurių būstinė yra Rusijos Federacijoje.

4. 2023 m. Valdančiosios tarybos posėdis

2023 m. kovo 31 d. sekretoriatas suorganizavo antrąjį Valdančiosios tarybos posėdį. Tame posėdyje Valdančioji taryba priėmė šiuos sprendimus:

- Tarybos Generalinio sekretoriato už skaidrumo klausimus atsakingo skyriaus vadovą paskyrė sekretoriato koordinatoriumi vienų metų kadencijai (nuo 2024 m. sausio 1 d iki gruodžio 31 d.);
- priėmė 2022 m. metinę ataskaitą, susitarė ją pateikti pasirašiusioms institucijoms ir paskelbti Skaidrumo registro svetainėje;
- nustatė 2024 m. Skaidrumo registro metinius prioritetus, taip pat biudžeto sąmatas ir kiekvienos pasirašiusios institucijos biudžeto dalis, reikalingas tiems prioritetams įgyvendinti³²;
- atkreipė dėmesį į didėjančius su registru ir sekretoriato darbu susijusius sunkumus, kuriuos lemia didelis skundų, neskelbtinų tyrimų, vykdomų savo iniciatyva, skaičius ir nuolat didėjantis poreikis Skaidrumo registre pateikti aukštos kokybės duomenis.

Visi su Valdančiosios tarybos posėdžiu susiję dokumentai, įskaitant posėdžio darbotvarkę ir protokolą, skelbiami Skaidrumo registro svetainės [puslapyje „Valdymas“](#).

5. Gairės ir informuotumo didinimas

Sekretoriatas rengia gaires, kurios patikslina ir išsamiau paaiškina tam tikras TIS nuostatas. Tos gairės yra reguliaraus keitimosi informacija su suinteresuotaisiais subjektais rezultatas, o jų tikslas – padėti pareiškėjams ir įregistruotiesiems subjektams teikti tikslią informaciją ir išvengti dažnai pasitaikančių klaidų.

Vykdydamas stebėsenos veiklą sekretoriatas prireikus taip pat gali, kai tinka, pakviesti subjektus užsiregistruoti Skaidrumo registre. Sekretoriatas reguliariai vykdo komunikacijos ir informuotumo didinimo veiklą, siekdamas didinti suinteresuotųjų subjektų informuotumą apie šią priemonę. 2023 m. įgyvendinant šią veiklą buvo rengiami informaciniai susitikimai ir pokalbiai su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais³³ ir universitetų studentais, taip pat buvo mezgami ryšiai ir keičiamasi geriausia praktika su panašiomis nacionalinio ar Europos lygmens įstaigomis³⁴.

Visos trys institucijos dėjo papildomas pastangas, kad kiekvienoje iš jų didėtų informuotumas apie Skaidrumo registrą, ir surengė darbuotojams skirtas specialias informavimo ir mokymo sesijas³⁵.

³² 2024 m. biudžeto sąmatas galima rasti [svetainėje](#). Susitarta dėl šių biudžeto dalių: Komisija – 57 proc., Parlamentas – 33 proc., Taryba – 10 proc.

³³ Europos viešųjų reikalų konsultantų asociacija (EPACA), Europos viešųjų reikalų centru (ECPA), Viešųjų reikalų taryba (PAC) „Transparency International Brazil“ (EUVP).

³⁴ Europos lobistinės veiklos registratorių tinklu (ELRN), Serbijos parlamentine delegacija, Overnės-Ronos-Alpių regionu, Ukrainos parlamento nariais, Europos aviacijos saugos agentūrą (EASA).

³⁵ Europos Parlamente darbuotojams ir akredituotiems padėjėjams surengti 46 informaciniai susitikimai apie atstovavimą interesų grupėms. Komisija taip pat surengė penkias tokio mokymo sesijas savo darbuotojams, taip pat specialius pristatymus Komisijos narių kabinetams ir jų kontaktinių asmenų skaidrumo ir etikos klausimais tinklui. Taryboje imtasi įvairių komunikacijos ir informuotumo didinimo veiksmų siekiant pristatyti ir paaiškinti TIS ir Tarybos sprendimo (ES) 2021/929 praktinį įgyvendinimą, visų pirma vadovams.

6. Techniniai pokyčiai

Sekretoriatas koordinuoja Skaidrumo registrai tobulinti skirtų IT sprendimų kūrimą.

2023 m. sekretoriatas siekė toliau didinti viešos registro svetainės skaidrumą ir naudingumą. Šiuo tikslu svetainės pradžios tinklalapyje nuo šiol pateikiamas specialus įregistruotųjų subjektų, kurių registracija laikinai sustabdyta, sąrašas.

Tais pačiais metais sekretoriatas pradėjo kurti naują Skaidrumo registro skaitmeninę platformą, kad registras atitiktų šiuolaikinius technologinius ir informacijos saugumo standartus ir būtų patogesnis naudoti. Naujoji IT priemonė pakeis esamą registro technologinę infrastruktūrą. Ją sudaro nauja Skaidrumo registro viešos svetainės versija, taip pat naują administravimo aplinka. Tikimasi, kad nauja Skaidrumo registro versija bus galima naudotis 2024 m. pradžioje.

7. Europos Audito Rūmų atliktas Skaidrumo registro auditas

2023 m. Europos Audito Rūmai atliko svarbų Skaidrumo registro auditą, oficialiai pradėtą dar 2022 m. liepos mėn. Sekretoriatas konstruktyviai bendradarbiavo su auditoriais ir intensyviai dirbo, kad palengvintų audito procesą pateikdamas visą reikiamą informaciją ir taip padėtų užtikrinti, kad po audito būtų galima gauti naudingų rekomendacijų dėl tolesnio registro plėtojimo ir tobulinimo. Specialiąją audito ataskaitą, įskaitant Europos Audito Rūmų rekomendacijas ir trijų Skaidrumo registrų sudarančių audituojamų institucijų atsakymus, numatoma paskelbti 2024 m. antrąjį ketvirtį.

8. Europos ombudsmenės sprendimas byloje 532/2023/FA

2023 m. kovo mėn. vienas iš įregistruotųjų subjektų pateikė Europos ombudsmenei skundą dėl to, kaip sekretoriatas vykdė 2022 m. liepos mėn. to įregistruotojo subjekto pateiktas skundais pagrįstus du susijusius tyrimus.

Atliekant tyrimą sekretoriatas aktyviai bendradarbiavo su Europos ombudsmenės tarnybomis.

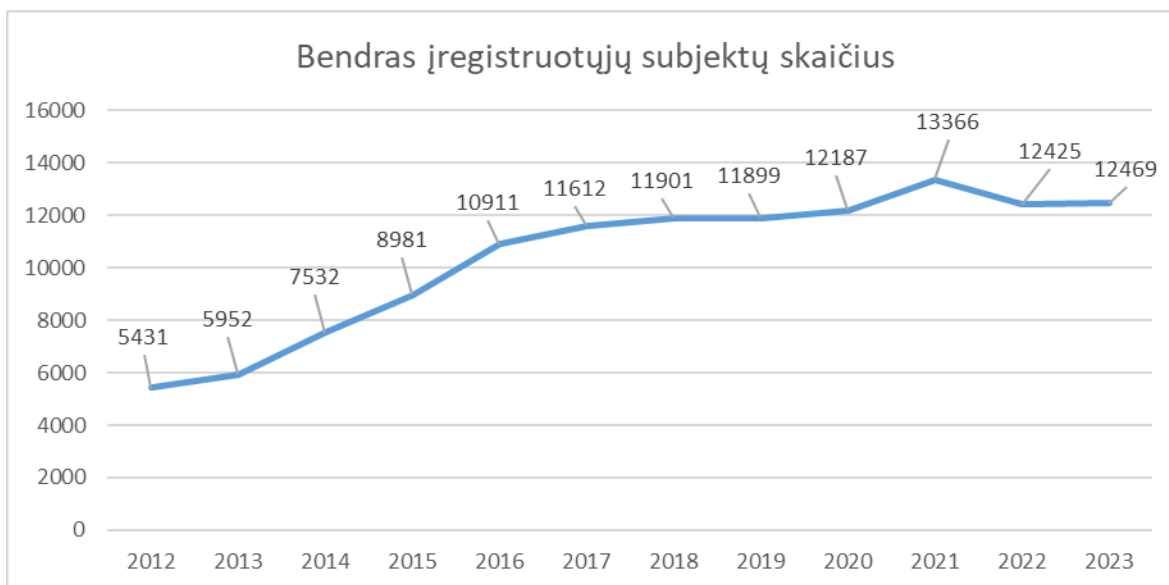
2024 m. pradžioje Europos ombudsmenė priėmė sprendimą³⁶, kuriame nustatė netinkamą administravimą ir pateikė pasiūlymų dėl to, kaip sekretoriatas turėtų vykdyti skundų tyrimus.

VI. Statistika

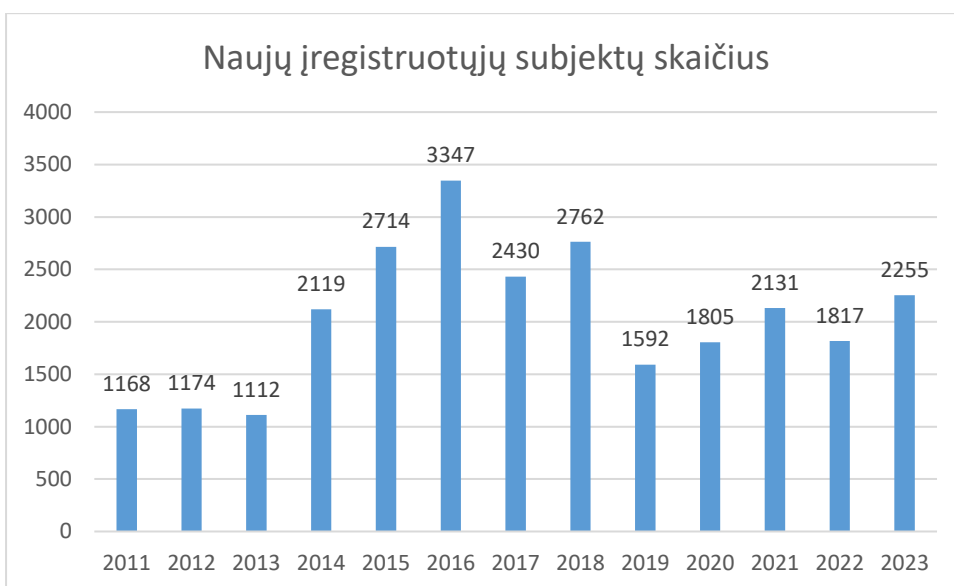
1. Skaidrumo registro plėtra

Nuo pradžių, kai skaidrumo registras buvo įkurtas kaip bendra vieša Europos Parlamento ir Komisijos duomenų bazė, iki dabartinės trišalės sistemos, nustatytos TIS, jis nuolat augo. 2023 m. bendras įregistruotųjų subjektų skaičius iš esmės išliko stabilus, palyginti su 2022 m. 2023 m. pabaigoje užregistruotų interesų grupių atstovų skaičius siekė 12 469.

³⁶ <https://www.ombudsman.europa.eu/en/opening-summary/lt/168956>.

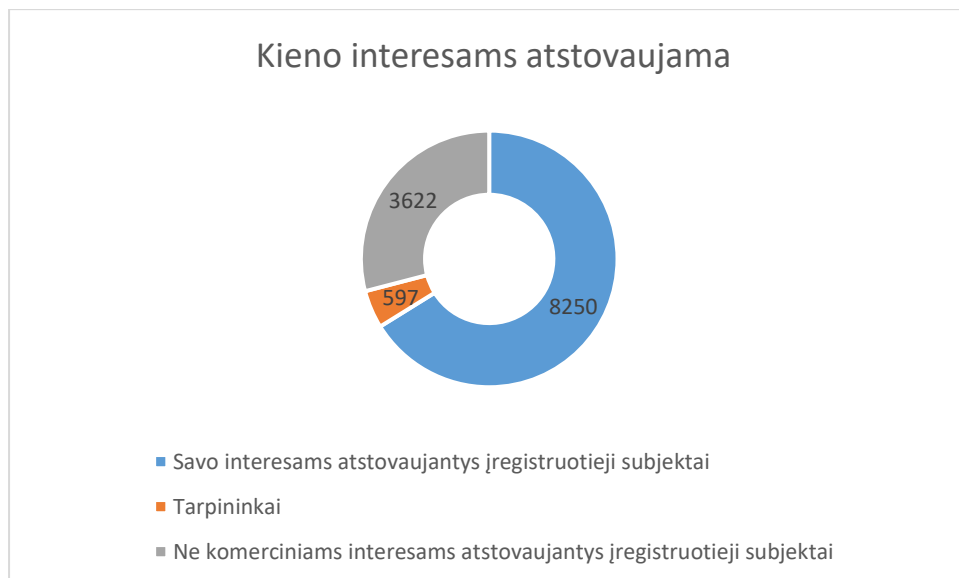

Toliau pateiktoje diagramoje matyti naujų registracijų skaičiaus pokyčiai, rodantys interesų grupių atstovus, kurie užsiregistravo per 12 mėnesių laikotarpį, t. y. nuo 2023 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d., ir kurie to laikotarpio pabaigoje vis dar vykdė veiklą. 2023 m. naujų registracijų skaičius (2 255) buvo didesnis nei metais iki TIS įsigaliojimo (įsigaliojo 2021 m.). Sekretoriatas gavo 3 404 paraiškas (± 9 paraiškas per dieną), o tai reiškia, kad po patikrinimo sekretoriatas priėmė ir patvirtino tik 66 proc. paraiškų.

2. Interesų grupės, kurioms atstovaujama

Pagal TIS įregistruotieji subjektai skirstomi į tris pagrindinius interesų grupių, kurioms atstovaujama, tipus, o kiekvienai kategorijai atitinkamai taikoma skirtinga finansinės informacijos reikalavimų grupė.

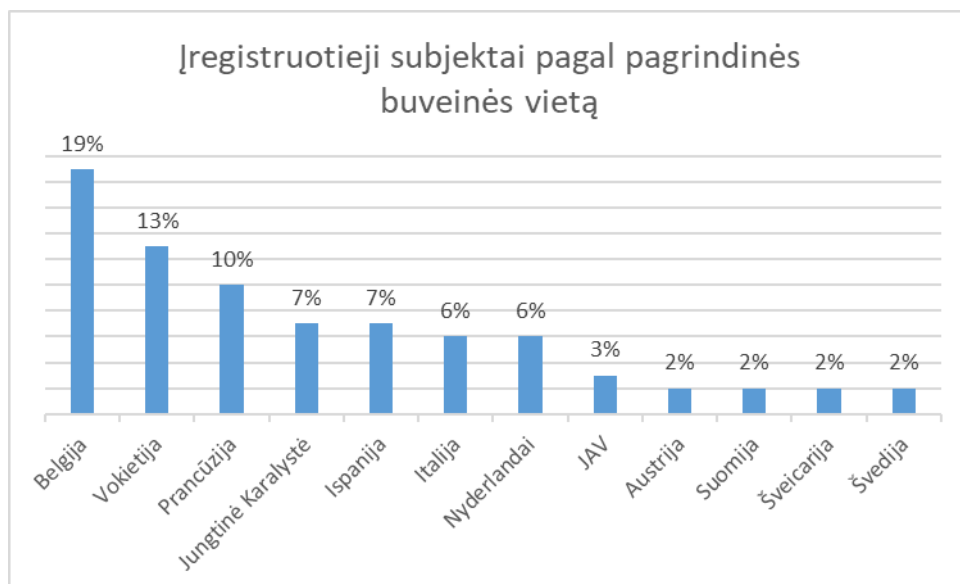

Įregistruotieji subjektai rinkosi šias kategorijas:

Profesionalios konsultavimo įmonės	523
Advokatų kontoros	64
Savarankiškai dirbantys konsultantai	131
Įmonės ir įmonių grupės	3 172
Prekybos ir verslo asociacijos	2 599
Profesinės sąjungos ir profesinės asociacijos	961
Nevyriausybines organizacijos, platformos ir tinklai bei panašios organizacijos	3 480
Ekspertų grupės ir mokslinių tyrimų įstaigos	569
Akademinės įstaigos	312
Organizacijos, atstovaujančios bažnyčioms ir religinėms bendruomenėms	46
Valdžios institucijų asociacijos ir tinklai	151
Trečiųjų valstybių įsteigti subjektai, organai ar tinklai	2
Kitos organizacijos, viešieji arba mišraus pobūdžio subjektai	459

3. Geografiniai duomenys

Skaidrumo registre gali registruotis ne tik ES įsisteigę interesų grupių atstovai, nors didžiausia jų dalis išties savo veiklą vykdo iš padalinio Belgijoje. Vis dėlto, kadangi ES teisės aktai ir politika taip pat daro poveikį asmenims ir įmonėms už ES ribų ir gali turėti įtakos prekybai bei kitiems išorės santykiams su šalimis, esančiomis už 27 valstybių narių sienų, ši pasaulinė aprėptis atsispindi ir Skaidrumo registre.

4. Skaidrumo registro duomenų peržiūros

2023 m. Skaidrumo registro konsoliduotų duomenų rinkinys, pateiktas tinklapyje [Data.europa.eu](https://data.europa.eu), buvo 8-as pagal peržiūrų skaičių iš daugiau nei 1 600 000 ten paskelbtų duomenų rinkinių. Duomenų rinkiniai sudaryti taip, kad naudotojai galėtų atsisiųsti (XML arba *Excel* formatu) asmenų, akredituotų patekti į Europos Parlamento patalpas, sąrašą ir organizacijų, buvusių Skaidrumo registre pastaruosius kelerius metus, sąrašą.

VII. Išvados

2023 m. – Skaidrumo registro veiklos įtvirtinimo metai. Registras, kaip duomenų bazė, yra pagrindinė informacinė priemonė ir žinynas, skirtas ES lygmeniu vykdomai atstovavimo interesų grupėms veiklai stebėti. Tai matyti iš aktyvaus duomenų turinio naudojimo, didėjančio paraiškų skaičiaus (14 proc. daugiau paraiškų, palyginti su ankstesniais metais), taip pat dėl to, kad dvi ES įstaigos priėmė vidaus skaidrumo priemones, susijusias su registro sistema.

Tai taip pat buvo įtempti metai, kalbant apie pagrindinę sekretoriato veiklą, įskaitant pagalbos tarnybai pateiktų prašymų tvarkymą, komunikacijos ir informuotumo didinimo veiklą, duomenų kokybės stebėseną ir dėl įregistruotųjų subjektų vykdomus tyrimus. Bendrai vertinant Skaidrumo registro duomenis matyti stabilumas ir pagerėjimas, nes sekretoriatas intensyviau vykdo stebėseną ir patikras. Sekretoriatas taip pat bendradarbiavo su Europos Audito Rūmais jiems atliekant Skaidrumo registro auditą, įgyvendino IT platformos patobulinimų, susijusių su kasdiene veikla, ir aktyviai palaikė ryšius su kitomis ES institucijomis ir įstaigomis, suinteresuotomis prisijungti prie registro skaidrumo sistemos, kaip išsamiai aprašyta ataskaitoje.

Skaidrumo registras, kaip vieša priemonė, atlieka svarbų vaidmenį išsaugant visuomenės pasitikėjimą ir stiprinant atskaitomybę, įgyvendinant platesnę ES institucijų skaidrumo politiką ir parodant bendrą ES institucijų išsipareigojimą skatinti skaidrų ir etišką atstovavimą interesų grupėms. Kadangi visuomenės lūkesčiai dėl skaidrumo toliau didėja ir kinta, ypač artėjant 2024 m. Europos Parlamento rinkimams, svarbu, kad ES institucijos toliau naudotų ir stiprintų Skaidrumo registrą, kad lobistinės veiklos skaidrumo srityje būtų pasiekta konkrečių rezultatų.